

LIV

- ↘ Lægen
- ↘ Jordemoderen
- ↘ Den studerende

- ↘ Historisk chance for en ændring af Roe v. Wade

TEMA:

JOB I ABORTENS GRÅZONE

MEDLEMSSKAB

Årskontingent:

Enkelt-medlem kr. 150,-
Ægtepar kr. 250,-
Studerende og unge under 18 år kr. 75,-

Giro: +1-923-8417

Netbank Handelsbanken: 7625 1359220

Mobilepay: 86916

REDAKTION

Søren Stidsen, Vibe Ryberg
og Ellen Højlund Wibe (redaktør)

Grafisk design: Graphic Care

Tryk: Øko-Tryk

Oplag: 2.000 stk.

ISSN: 1902-4967

SEKRETARIATET

Landssekretær

Ellen Højlund Wibe

Grejsdalsvej 430

7100 Vejle

Tlf. 47 52 44 84

ellen@rettentilliv.dk

UNGE

Ungdomssekretær

Jonathan Vigilius

Tlf. 24 97 71 58

ung@rettentilliv.dk

ABORTLINIEN

Abortlinieleder

Marianne Jørgensen

Tlf. 91 89 04 83

leder@abortlinien.dk

Telefonrådgivning: 48 39 48 48

åben hver dag mellem kl. 19.00 og 22.30.

Brevkasse: www.abortlinien.dk/brevkasse

Mailrådgivning: post@abortlinien.dk

www.abortlinien.dk

KOMMUNIKATION/WEB

Kommunikationssekretær

Kerstin Hoffmann

Tlf. 25 77 67 57

web@rettentilliv.dk

www.rettentilliv.dk

ØKONOMI

Regnskabsfører

Jes Møller Dideriksen

Tlf. 93 92 44 63

regnskab@rettentilliv.dk

BESTYRELSE

Formand: Jens Vindum,

pens. administrationschef

Nikolaj Henriksen, logistikspecialist

Ketty Dahl, lærer og galleriejer

Elin Donskov, arkitekt

Kristoffer Nyrup Dahl, cand.mag.

Johanna Blohm Enevoldsen, katastrofe- og

risikomanager

FORSIDEFOTO

Colourbox.com

LEDER

SKÆVVREDEN PRIORITERING

Af Ellen Højlund Wibe, landssekretær

Danmark satser langt mere bistand på abort end på religionsfrihed. Det var overskriften i en artikel i Kristeligt Dagblad for nylig. Og så gjorde artiklen ellers rede for, at regeringen har afsat 755 millioner kroner i Den Tredje Verden til abort, prævention og seksualundervisning, herunder sikringen af lgbt-personers rettigheder og sundhed. Til sammenligning er der afsat sølle 5 millioner kroner til projekter, der fremmer respekten for religions- og trosfrihed.

Det etiske kompas er gået amok. Abort er blevet en menneskerettighed, som statskassen yder et stort bidrag til at fremme og under dække af omsorg for kvinden. Måske ligger der imidlertid også en egeninteresse bag prioriteringen, sådan som professor i statskundskab, Peter Nedergaard, antyder det i samme artikel. Ved at investere så massivt i abort og prævention i disse lande, ser man en mulighed for at kunne bremse op for befolkningsudviklingen i områder, hvor et forventet stigende befolkningstal menes at udgøre en trussel mod Europa med øget migration i fremtiden. Med andre ord: abort brugt som et instrument til at sænke befolkningstallet – for egen vindings skyld på sigt. En form for nykolonialisme kunne man også sige.

Hvad med at bruge pengene på en langt mere bæredygtig og langtidsholdbar måde, for kvinden såvel som for næste generation. Sikre lige rettigheder for de kvinder, der bærer det nye liv. Helt grundlæggende sikre adgang til et godt liv for både mor og barn med alt hvad det indebærer, lige fra rent drikkevand, adgang til uddannelsesmuligheder, sundhedsydelser og så videre. Listen er lang, men 755 millioner kroner rækker også til en del.

/

HISTORISK CHANCE I USA FOR EN ÆNDRING AF ABORTLOVGIVNINGEN

Af Mads Jakob Th. Jakobsen, sognepræst

... dommen overtager lovgivningens opgave og træder ind på et domæne, der hører demokratiet og de folkevalgte politikere til ...

Pr. 1. september 2021 trådte en ny lov i kraft i Texas, som har sat abortdebatten på den anden ende i USA og ud over hele verden. Loven kaldes Texas Heartbeat Act og går i al sin enkelhed ud på, at aborter forbydes, fra man kan høre fostrets hjerteslag, hvilket med det nyeste medicinske udstyr sker omkring sjette uge. Lignende lovgivning er blevet forsøgt i flere andre stater, men er altid blevet bremset af den amerikanske højesteret. Men når denne nye lovgivning fra Texas ikke er blevet standset trods ihærdige forsøg fra blandt andet Joe Biden, skyldes det to ting: juridiske teknikaliteter og et politisk nybrud i den amerikanske højesteret.

ROE. V. WADE – HØJESTERETSSAGEN DER MUNDEDE UD I FRI ABORT

Siden 1973 har abortspørgsmålet i USA været bestemt af en højesteretsafgørelse fra 1973 kaldet Roe v. Wade, i kortform Roe. Afgørelsen var kulminationen på en lang retssag indledt af Norma McCorvey (under pseudonymet

Jane Roe) imod staten Texas. Abort var på det tidspunkt forbudt i Texas. Men ved retssagen i distriktsretten faldt sagen ud til Roe's fordel, idet loven blev erklæret for værende i strid med den amerikanske konstitution, fordi man mente, loven stred mod den niende amendment* og privatlivets fred. Herfra gik sagen til højesteretten, hvor den udmøntede sig til en af de mest indflydelsesrige domme, da sagen faldt ud til fordel for Roe. Dommen inddelte fostertiden i tre faser, der i forhold til abort skulle behandles forskelligt lovgivningsmæssigt: ingen delstat må forbyde abort i svangerskabets første trimester. I andet trimester kan den enkelte stat gøre visse sundhedshensyn gældende, og i tredje trimester må abort helt forbydes.

DOMMEN – ET DEMOKRATISK PROBLEM

Domstolsafgørelsen er længe blevet kritiseret som domstolsaktivisme, idet kritikere iagttager, at dommen overtager lovgivningens opgave og træder ind på et domæne, der hører demokratiet og de folkevalgte politikere til, eftersom den amerikanske grundlov ikke angiver forhold, der direkte relaterer sig til abort. Tværtimod har den amerikanske grundlov levet og er blevet skrevet sideløbende og samtidig med forbud mod abort.

NUVÆRENDE HØJESTERET KAN OMSTØDE ROE

Højesterettens privilegium er dog, at der ikke findes nogen højere retsinstans. Derfor var det først, da Donald Trump under valgkampen i 2017 slog nye takter an i abortspørgsmålet, at et håb grønnedes for at få domstolsafgørelsen omstødt. Og med Præsident Trumps indsættelse af hele tre konservative højesteretsdommere, hvoraf den sidste, Amy Coney Barrett er kendt som abortmodstander, er vejen nu banet for et af de mest afgørende retsopgør i abortkampens historie.

I maj måned rettede delstaten Mississippi henvendelse til højesteretten med henblik på en høring, der skal omstøde Roe og give mulighed for generelt forbud mod abort fra 15. graviditetsuge. Højesteretten accepterede

... skulle omgørelsen komme, vil emnet straks komme til at spille en langt større rolle i kommende politiske valgkampe ...

høringen, som officielt blev indgivet juli måned, og kan forvente at have en afgørelse i løbet af efteråret eller senest foråret 2022.

REAKTIONER FRA BEGGE LEJRE

Som det måtte forventes, har dette skridt ført et ramaskrig med sig i hele proabort-verdenen. Omstødes Roe, falder grundlaget for abortrettighederne, og store dele af kvind frigørelseskampene vil være at betragte som tabte. Det var derfor forudsigeligt, at venstrefløjens med Joe Biden i spidsen har sat alle sejl ind på at standse en omstødelse og hindre yderlige abortlovgivning. Det, man frygter, er illegale abortklinikker, abortturisme og mere eller mindre fuldstændige forbud mod abort.

Abortmodstanderne har undervejs fået uventet støtte fra den katolske kirkes overhoved, Pave Frans, som dette forår pålagde sine biskopper og præster at udelukke navngivne personer, som offentligt talte for abort, fra alterets hellige sakramente. Dette var en de facto ekskommunikation rettet mod Joe Biden, som indtil da havde gjort en dyd ud af at flashe sin katolske tro, og er den tydeligste mulige tilkendegivelse fra den katolske kirke, at den ikke vil gå på kompromis med livets ukrænkelighed.

HVIS LOVEN OMSTØDES ...

En afgørelse til fordel for fostret og delstaternes mulighed for at forbyde abort er meget sandsynlig og vil få en umiddelbart enorm betydning for fostre i USA, især i de stater, som allerede nu står klar med et generelt eller delvist abortforbud, der hidtil er holdt tilbage af Roe. Retorikken i lokalpolitikken har generelt været mere konservativ i retning af totalt forbud, hvorfor man umiddelbart kan forvente stramninger og forbud mange steder,

som det nu er sket i Texas. Omvendt gør forskellige iagttagere opmærksom på, at en del af den stærke abortretorik så at sige har været beskyttet af det overordnede forbud mod lovgivning, der forhindrer abort. Derfor har det for lokalpolitikere været en gratis omgang at tale imod abort, mens det selv at skulle stå til ansvar for et forbud vil få mange til at vige af. Spørgsmålet er dog, hvor længe opgaven kan blive liggende i enkeltstaterne. For skulle omgørelsen komme, vil emnet straks komme til at spille en langt større rolle i kommende politiske valgkampe, hvor der vil være et stort pres for at få en politisk lovgivning igennem på landsplan med samme indhold som Roe, idet det skønnes, at lidt mere end halvdelen af amerikanerne går ind for en fri eller delvis fri abort, lidt afhængig af hvordan spørgsmålet stilles.

DEN GLOBALE INDVIRKNING

På verdensplan vil afgørelsen også få stor betydning, om end kun symbolsk. Det vil få diskussionen til at blusse op, som det nyligt har gjort i den norske valgkamp, og være en vigtig markering af, at retten til abort ikke kan findes i de historiske grunddokumenter, men at det alene er et krav fra nutidens mennesker. Umiddelbart ser der dog ikke ud til at være meget at vinde for de europæiske modstandsbevægelser, idet aborttilhængerne her står umådeligt stærkt og i dag har en selvfølgelighed, som formentlig vil blive forstærket af et konservativt gennembrud i USA, idet de europæiske medier generelt er kritisk indstillet overfor amerikansk konservatisme. Men betydningen af påvisningen af, at abort ikke er en grundlovssikret ret, må ikke undervurderes. For denne er netop vejen frem for en påvisning af, at retten til liv derimod er sikret i både den amerikanske uafhængighedserklæring og den europæiske menneskerettighedserklæring. For af dem fremgår det, at alle mennesker er skabt med visse ukrænkelige rettigheder.

* Tillægsparagraf til den amerikanske forfatning

SAMVITTIGHEDSKLAUSULEN UNDER PRES I EU

Af Ellen Højlund Wibe, landssekretær

En radikal resolution, den såkaldte Matic-rapport, blev stemt igennem i EU den 24. juni. Rapporten omhandler hele spektret af Seksuel og Reproductiv Sundhed og Rettigheder (SRHR) og fremhæver vigtigheden af adgang til SRH-tjenester for alle, herunder abort.

Rapporten hævder, at det hører ind under menneskerettighederne, og den opfordrer indtrængende medlemslandene til at afkriminalisere abort samt fjerne og bekæmpe forhindringer for lovlig abort (s. 17, pkt. 34). Det udtrykkes, at et totalt forbud mod abort eller afslag på abort er en form for kønsbaseret vold (s. 18, stk. 35). Et udtryk der i øvrigt er hentet direkte fra FN's afdeling for menneskerettigheder OHCHR, der sidestiller abortforbud med vold og tortur.

Den del af rapporten, der omhandler samvittigheds-klausulen, er blevet nedtonet i forhold til tidligere oplæg. Det erkendes, at de enkelte læger af personlige årsager kan påberåbe sig en samvittighedsklausul (s. 18, pkt. 36), en mulighed der dog beklages (pkt. 37). Men det understreges, at denne klausul ikke bør hindre en patients ret til fuld adgang til SRH-behandling, hvis f.eks. geografien besværliggør det. I Norge har vi set dette praktiseret, hvor samvittighedsklausulen kan anfægtes i udkantsområder med få læger.

Resolutionen skal sandsynligvis ses som en reaktion på voksende modstand mod abort i bl.a. et land som Polen.

Subject	AM	Voting		
Matic (A9-0169/2021) sexual and reproductive health and rights (B9-0365/2021) Nairobi Summit vote: resolution (as a whole)	675	378	255	42
	683	444	182	57

Grønt angiver ja-stemmerne og rødt nej-stemmerne.

De negative reaktioner er ikke udeblevet. One of Us, den europæiske prolife sammenslutning, som Retten til Liv er medlem af, tøver ikke med at kalde vedtagelsen et direkte angreb på nærhedsprincippet og et brud på grundlæggende menneskerettigheder, herunder retten til liv, som er indeholdt i selve EU-traktaten og i internationale traktater. Præsidenten for One of Us, spanske Jaime Oreja, understreger, at godkendelsen af rapporten er nonsens og et skråplan, der fremmer dødkulturen; før eller siden vil denne model medføre totalt kaos. Marina Casini, præsidenten for en italiensk prolife bevægelse, opfordrer til ikke at give op, men tværtimod mobilisere energi på at genvinde enhver persons værdighed fra undfangelsen og den deraf grundlæggende ret til liv og retten til fri samvittighed.

DANSK LOVGIVNING OMKRING SAMVITTIGHEDSKLAUSULEN OG ABORT

Sundhedsloven §102: "Læger, sygeplejersker, jordemødre og sygehjælpere, for hvem det strider mod deres etiske eller religiøse opfattelse at foretage eller medvirke til svangerskabsafbrydelse, skal efter anmodning fritages herfor. Tilsvarende gælder for personer, der er under uddannelse til et af de nævnte erhverv."

Loven trådte i kraft den 1. juli 1989.

LÆGEN FORTÆLLER

interview v. Kerstin Hoffmann

Anne Marie Rask, der er praktiserende læge, fortæller her om et arbejdsliv, der har haft samvittighedsfriheden som forudsætning.

Det var med noget svedige håndflader, at jeg bankede på døren til den ledende overlæge på Gynækologisk afdeling i Silkeborg. For selvom jeg havde sat mig ind i mine rettigheder, er der ikke mange, som vælger, hvad jeg gjorde. Overlægen overraskede mig ved at sige, at han respekterede mit synspunkt. Der var ingen problemer i det.

Jeg blev ikke sat på til operationsplanen til provokerede aborter. Det er ikke et indgreb, som kræver en assisterende læge, så det var ikke noget problem at blive fritaget for dette.

Den ene gang jeg, overværede en abort, var omgivelserne og kollegaerne blevet min hverdag, og jeg var lidt skuffet over, at jeg ikke følte mig mere oprørt, end jeg gjorde. Min modstand og indignation falmende, jo længere tid jeg var på afdelingen. Ikke sådan at jeg selv ændrede holdning, men det blev hverdag.

Er der ikke noget positivt at bidrage med i forhold til de gravide, der ønsker abort?

Jo! En af de funktioner, jeg godt kunne udfylde på afdelingen, var at tage for-samtaler med de abortsøgende. Det består af en skanning, hvor man fastslår, hvor mange

Jeg tror, sundhedspersonale ofte er bange for at gøre det hele værre, end det allerede er. Derfor glatter man ud og trøster i stedet for at spørge til de bevæggrunde, overvejelser og den tvivl, som kvinden måske står med.

uger den gravide er henne, samt en samtale, hvor kvinden informeres om selve indgrebet.

Ved disse samtaler følte jeg, at jeg fik en chance for at spørge grundigt ind til 'for og imod'. Jeg tror, sundhedspersonale ofte er bange for at gøre det hele værre, end det allerede er. Derfor glatter man ud og trøster i stedet for at spørge til de bevæggrunde, overvejelser og den tvivl, som kvinden måske står med.

Hvorfor er det – helt grundlæggende – at du ikke vil medvirke ved abort?

Det har nok altid været klart for mig, at et menneske ikke må tage livet fra et andet menneske, som er hjælpeløst og forsvarsløst. Man kan som et gudsskabt menneske ikke tillade sig at erklære et andet gudsskabt menneske uønsket eller en så stor byrde, at det må skaffes af vejen og gerne glemmes.

Hvordan har dine kolleger reageret på dine holdninger?

På et tidspunkt deltog jeg i et TV- program i anledning af et arrangement i Abortmindelunden i Vedersø. Dagen efter blev det diskuteret til morgenkonference, men der blev stille, da jeg kom ind. En jævnaldrende kollega var

vred på mig. Det var ham, som gjorde kvinderne en tjeneste af barmhjertighed, hævdede han. Efter mere end 20 år mødte jeg ham til et kursus, hvor han undskyldte, at han havde været hård ved mig.

Har dine holdninger haft konsekvenser for dit karrierevalg?

På et tidspunkt var jeg ansat i en praksis, hvor det var på tale, at jeg måske skulle være kompagnon. Jeg havde fra starten været åben om, at jeg ikke ønsker at henvise til abort.

En dag kom en ung, gravid kvinde ind i konsultationen, jeg tror, hun var 19 år. Jeg havde mødt hende 2-3 uger tidligere, hvor hun havde fortalt om, at hun og kæresten var glade for at skulle være forældre. Men nu var forholdet gået forbi, og hun ønskede abort. Jeg bad hende om at komme igen, når min kollega var tilbage fra sin skiferie 5 dage senere.

Min forpligtelse som læge er at henvise en abortsøgende kvinde til en anden læge 'uden unødigt ventetid'. Det var efter min bedste overbevisning, hvad der skete i dette tilfælde. Den unge kvinde var ikke tæt på grænsen for legal abort.

Men pigen blev ked af det, og hendes mor blev meget vred. Ikke lige der i konsultationen, men efterfølgende. Reaktionen var måske ikke så uventet. Mange kvinder i denne situation ønsker bare at få det hele hurtigt overstået, lægge det ubehagelige bag sig og komme videre.

Min kollega havde slet ikke forestillet sig, at der kunne opstå en situation som denne. Det havde jeg nu heller ikke selv. Vi talte om, at jeg måske en anden gang kunne henvise til en nabopraksis. Faktisk har abortsøgende kvinder også ret til selv at henvende sig på hospital eller til en gynækolog for at få en abort udenom egen læge. Men den mulighed er temmelig ukendt. Den unge pige havde for søgt dette, men var blevet afvist.

Det blev aldrig til noget, dette med at få en aftale med nabopraksis. Min kollega var blevet utryg ved mig og sagde lige ud, at hun nødtigt ville have det ry ude i byen,

at vi i vores praksis sendte stakkels abortsøgende kvinder videre. En anden praksis i byen, der havde planer om at købe kliniklokaler sammen med os, trak sig og havde pludselig ikke lyst til det alligevel. Det endte med, at min kollega tog dilemmaet op i sin supervisionsgruppe.

Hvordan havde du det med det?

Det blev jeg vred over. Jeg følte, at jeg blev betragtet som et problem, og at mine chancer for at nedsætte mig som praktiserende læge i Silkeborg (der er et populært sted) var forbi. Jeg var vred og følte mig uretfærdigt behandlet.

Hvad skulle man i stedet have gjort?

Som man gør, hvor jeg har praksis nu. Her ser mine kollegaer ikke mine holdninger som et problem. De har tillid til, at jeg behandler abortsøgende kvinder ordentligt. Sekretæren visiterer faktisk selv kvinderne ind til mine kollegaer, med mindre de specifikt vil se mig.

Mit bedste råd til medicinstuderende er, at de skal tage stilling til, hvad de vil og ikke vil, før de selv bliver fedtet ind i aborternes dilemmaer.

Det ærgrer mig noget, at jeg ikke længere bliver inddraget i de abortsøgende kvinders tanker, overvejelser og tvivl. Men prisen ville være, at jeg så også skulle henvise dem til aborten, og den henvisning vil jeg ikke sætte min underskrift på.

Jeg overvejede helt fra starten, hvor jeg kunne gøre 'mest gavn'. Skulle jeg tage abortsnakken og henvise, eller var det bedre at være kendt blandt mine kollegaer som hende, der er imod abort helt generelt?

Jeg ser mig selv som et lille bitte fyrtårn med et lille flag rejst for barnets ret til at leve, uanset hvor elendigt det hele ser ud.

Hvad er dit råd til unge lægestuderende?

Mit bedste råd til medicinstuderende er, at de skal tage stilling til, hvad de vil og ikke vil, før de selv bliver fedtet ind i aborternes dilemmaer. Jeg er nervøs for, at den lille sprække til accept af abort bliver til en stor åben dør. Tænk jer om og tag stilling, før I får en alder som mig, hvor sanser er sløvede, og man er blevet for doven til at diskutere principper og ægte holdninger.

Hvad tænker du om fremtiden for 'læger imod abort'?

Jeg kan oprigtigt være bange for, at trosfriheden i vores land er truet, og dermed min ret til at være sundhedsperson med en holdning, der går imod flertallets. Jeg vil ikke lade mig kue af samfundets ubarmhertighed i næstekærlighedens forklædning. I så fald skal jeg ikke være læge længere.

Gad vide, hvad jeg så skal?

/

JORDEMODEREN FORTÆLLER

Nogen har måske bemærket, at loven om samvittighedsklausulen for også sundhedspersonale under uddannelse først trådte i kraft i 1989, altså mange år efter at samme klausul trådte i kraft for færdiguddannet sundhedspersonale. Der ligger en god historie bag dette. En ung jordemoderstuderende, der satte sin uddannelse på spil for at kunne følge sin samvittighed. Og som vandt en vigtig sejr for alle studerende sidenhen indenfor sundhedssektoren samt for jordemødre og yngre læger. Her fortæller hun, hvad der i sin tid skete, og hvordan hun sidenhen har håndteret samme integritet i jordemoderjobbet med alle de gråzoner, der opstår undervejs.

Jette Johansen med et af de mange børn, hun har taget imod.

Af Jette Johansen, jordemoder

Jeg er uddannet i 1987. Jeg forventede, at jeg kunne benytte mig af samvittighedsparagraffen både under og efter uddannelsen, da jeg under ingen omstændigheder vil deltage i provokerede aborter. Det viste sig, at foruden de studerende var heller ikke jordemødre og yngre læger omfattet af denne paragraf.

Det oplevede jeg helt urimeligt og valgte at tage orlov fra uddannelsen, mens der politisk blev arbejdet med sagen. I første omgang blev den blankt afvist, men da en politiker, venstresocialisten Jørgen Lenger, tog den op som udtryk for berufsverbot* endte det med, at man henstillede til hospitalerne, at alle, også studerende, kunne fritages for at medvirke ved provokeret abort af samvittighedsgrunde. Senere blev henstillingen ophøjet til lov. Også daværende boligminister Flemming Kofod-Svendsen spillede en vigtig rolle i forløbet.

Men én ting er, hvad vi har lov til, noget andet er praksis. Jeg har i hele mit arbejdsliv oplevet kollegers accept og respekt for min holdning, og har til dato aldrig været under pres for at gå på kompromis med min holdning.

Når principperne imidlertid pludselig får et ansigt - en helt reel, svær situation for et andet menneske, hvor aborten kan synes som den bedste udvej - bliver man konfronteret med, om princippet virkelig holder. Det gør det for mig, fordi jeg ikke kan se, at det kan være en acceptabel løsning, at et menneskes liv skal ofres uanset årsag.

Når disse kvinder så alligevel er på afdelingen, og vagten er min, har jeg enkelte gange oplevet at stå i en

Jeg mærker, at åbenhed og det at turde at stille spørgsmål, når snakken i vagtstuen går på, at aborten er det oplagte valg, er med til at påvirke bevidstheden om, hvad der faktisk foregår

situation, hvor en kollega har måttet tage ekstra arbejde, for at jeg kunne være fritaget. Det føles slet ikke rart! Det lille liv bliver jo taget under alle omstændigheder, kan man argumentere. Men jeg KAN og VIL ikke være en del af det - uanset ubehagelige følelser. Min ærefrygt for universets skaber og min respekt for menneskelivet gør, at jeg ikke har noget valg.

Samtidigt har jeg i årenes løb haft mange gode samtaler - ofte på tomandshånd - med kolleger. Selvom de fleste synes, at mulighed for abort skal være til stede - det er jo kvindens valg, ikke deres, som de argumenterer - så er det ikke let for dem at være en del af.

Jeg mærker, at åbenhed og det at turde at stille spørgsmål, når snakken i vagtstuen går på, at aborten er det oplagte valg, er med til at påvirke bevidstheden om, hvad der faktisk foregår. Det er med til at øge respekten for de familier, som rent faktisk vælger anderledes - fx at takke nej til fosterreduktion. Det nytter, at jeg er der med min holdning.

* Ansættelsesforbud begrundet i at den pågældendes personlige overbevisning ikke falder indenfor det offentligt/politisk acceptable.

DENGANG JEG STUDEREDE TIL JORDEMODER

Af Hanne Rønn, jordemoder

Det står knivskarpt i min erindring, at det i introdugen på jordemoderstudiet blev cementeret, at vi som jordemødre er både moderens og barnets advokat. Det er en af jordemoderens vigtigste opgaver at vejlede og støtte den gravide kvinde med forståelse for, at der er to liv at tage hensyn til, og dermed varetage omsorgen ud fra hvad der er til gavn og mest sundhedsfremmende for dem begge.

UNDREN OVER SCREENING SOM BEHANDLINGS- TILBUD VED ABORT

I introduktionen til Sundhedsstyrelsens anbefalinger for svangreomsorgen var noget af det første, vi gennemgik, hvad konceptet screening indebærer. Screening er begrebet for en undersøgelse, der tilbydes en gruppe mennesker for en potentiel sygdom mhp. at tilbyde behandling heraf. I Danmark har vi siden 2004 tilbudt screening for forskellige kromosomafvigelse, heriblandt Downs Syndrom. Jeg undrede mig over, hvorledes det kan forsvares at tilbyde screening for en sygdom, der ikke kan behandles. Det blev mit første møde med samfundets gradbøjning af definitioner/procedure for at tilgodese muligheden for at kunne til- eller fravælge mennesker

Da jeg benyttede formuleringen, at "kvinden har mistet", blev jeg straks irettesat af lægen, at det i denne sammenhæng hedder, "graviditeten er gået til grunde"

med handicap. Jeg forsøgte at debattere min observation af abort som "behandling", som jeg forventede ville blive mødt med en tilsvarende undren, men i stedet nærmere blev parkeret med en forklaring om, at screeningen jo er et tilbud. Hvorvidt det reelt forstås som et sådant i praksis, har jeg erfaring, der fortæller noget andet.

RINGE FORSTÅELSE FOR RESERVATION MOD AT DELTAGE VED ABORT

Da jeg i min klinikperiode gjorde opmærksom på min holdning til provokeret abort, at jeg ikke ønskede at deltage ved en sådan, blev jeg gentagne gange mødt med uforståenhed og med en holdning til abort som lig med at drage omsorg for kvinden/parret. En af mine studievejledere var hurtig til at fortælle historien om den unge pige, der ulykkeligt var blevet gravid kort før sin konfirmation. Min oplevelse var, at dette skulle få mig til at medgive, at det eneste rigtige selvfølgelig var at hjælpe pigen af med graviditeten. Jeg følte naturligvis med denne pige og erkender, at det måtte være en ganske forfærdelig situation at stå i. Dog har jeg samtidig svært ved at se, at pigen skulle have følt sig bedre tilpas efter oplevelsen med abort og med frisk blødning under konfirmationskjolen. Men

uanset hvor vanskelig situationen end er, så er et nyt liv blevet til ved en graviditet, og jeg ser det som misforstået omsorg at pege på abort som løsning. Der er mange andre måder at yde hjælp og støtte i de særligt udfordrende situationer.

LÆGEN RETTEDE MIN FORMULERING TIL NOGET MERE NEUTRALT

Ord har så stor magt! Det kan forme, hvordan vi forstår og føler, ja, endda handler. Jeg husker tydeligt en følgvagt med en læge i gynækologisk ambulatorie, hvor vi læste journalen på en kvinde, der kom til kontrol på grund af en spontan abort. Da jeg benyttede formuleringen, at "kvinden har mistet", blev jeg straks irettesat af lægen, at det i denne sammenhæng hedder, "graviditeten er gået til grunde". Jeg fik desværre ikke sagt mere, for selvom begge formuleringer er sande, ville jeg gerne have delt mine tanker om, hvorvidt vi risikerer at reducere værdien af det, der var, ved bevidst at holde det neutralt på denne måde. Sidenhen har jeg læst i et forum for kvinder/par med oplevede spontane aborter, at der er mange, som ikke har følt sig mødt eller forstået i sygehusregi, fordi det ikke anerkendes, hvordan en spontan abort, også tidligt i graviditeten, kan vække sorg hos dem, som netop ventede et barn.

UDDANNELSE OG DANNELSE

Underviserne pegede på, at man som studerende ikke blot bliver uddannet, men dannet undervejs. Jeg er enig, og man formes også i sit livs- og menneskesyn. Jeg mener derfor, at det er utrolig vigtigt at være tro mod egne overbevisninger og værdier, men samtidig at være åben overfor at ny viden/erfaring kan nuancere billedet. Og empatien i mødet med den kvinde, der fik en provokeret abort i en sårbar situation, er også vigtig for mig. Men det rækker ikke ved den kendsgerning, at der er tale om et unikt menneskeliv, der går tabt ved enhver abort.

MINDEORD OVER EDEL HOLST NIELSEN

* 29/10 1945 † 27/5 2021

Edel har været frivillig rådgiver på Abortlinien næsten helt fra starten, hvor hun har gjort en stor indsats og mærkbar forskel. Hun har siddet med i Abortlinieudvalget og været leder på Abortlinien i en kortere

overgangsperiode, indtil ny leder var fundet. Hun var rådgiver på Abortlinien helt frem til sin død.

Hun har også igennem mange år været engageret i Retten til Livs arbejde i øvrigt, både i bestyrelsen og i repræsentantskabet.

Edel havde en stor erfaring, som hun gerne delte ud af. Hun tog ofte 2-3 vagter pr. måned og var altid klar til at byde ind på ekstra vagter, når behovet var der. Også når

det gjaldt mere praktisk hjælp, var hun altid klar, f.eks. med hjemmelavet æblekage til Abortliniens inspirationsdage. Hun brændte for arbejdet med stor kærlighed, trofasthed og villighed.

Edel vil blive savnet, først og fremmest hos den nære familie, men også på Abortlinien og i Retten til Liv. Vi vil mindes hende med stor taknemmelighed for de mange år, hun har stået i tjenesten og givet af sig selv, både med ord og i praktiske opgaver.

Æret være Edels minde.

Marianne Jørgensen, Abortlinieleder

Familien ønskede, at der i stedet for blomster til begravelsen blev doneret penge til Retten til Liv. Der skal lyde en stor tak for pengesommen på knap 10.000 kr.

'UVILDIG RÅDGIVNING' er temaet for rådgivernes årlige inspirationsdag

Emnet for årets inspirationsdag for Abortliniens rådgivere er "uvildig rådgivning". Vi får i år besøg af Rebekka Schønher Thomsen, som er uddannet psykolog og ansat i foreningen Agape. Hun vil i løbet af formiddagen lede os igennem emnet med fokus på den overordnede tilgang til området og senere gå tættere på praksis. Her skal vi bl.a. blive nysgerrige på, hvor grænsen går for, hvornår rådgivning ikke længere kan kaldes uvildig.

Eftermiddagen vil også give tid til erfaringsudveksling blandt rådgiverne.

En vigtig dag hvor rådgiverne har mulighed for at lære hinanden bedre at kende og blive klædt yderligere på til opgaven.

-mj

NY I BESTYRELSEN PRÆSENTERER SIG

Johanna Blohm Enevoldsen, 30 år, blev valgt ind i Retten til Livs bestyrelse ved seneste årsmøde. Her præsenterer hun sig selv og sin motivation for at gå ind i bestyrelsen:

Jeg er gift med Kristoffer, som er præst i Aroskirken i Aarhus. Sammen er vi velsignet med tre børn, Augusta (4), Aksel (2) og Carl (0).

Jeg er uddannet Katastrofe- og Risikomanager, men vi har sammen valgt, at jeg i de år, hvor vores børn er små, gerne vil gå hjemme for at skabe en tryk og rolig start på livet for dem. Selv nyder jeg roen og den ekstra tid med dem.

Tilværelsen som hjemmegående kan dog blive ret fokuseret på det hjemlige, hvorfor jeg blev glad, da jeg blev spurgt om at stille op til Retten til Livs bestyrelse.

Jeg oplever abort som et nuanceret, svært og kompliceret emne, men i medierne fremstilles det ofte både ensidigt og hårdt. I samtalen med mine kirkefremmede veninder synes jeg til gengæld, at emnet får mange nuancer. Tænk, hvis nogle af de nuancer kunne få lov

at fylde mere i den offentlige debat, sådan at det ikke kun bliver dem, som råber højest, der får ordet. Jeg tror, at en god del af danskerne i nogen grad kan se og føle problemerne med den fri abort.

I bestyrelsen håber jeg at kunne gøre en lille forskel i en vigtig sag, som ligger mig på hjerte.

NYT PARTI PÅ VEJ, DER FORSVARER UFØDTE

I sidste nummer af LIV blev der i lederen efterlyst "partier/politikere, der utvetydigt vil anerkende og arbejde for de ufødtes ligeværdige og selvfølgelige ret til livet". Det viser sig, at et sådant parti, Højre, er ved at etableres, og vi har bedt en af initiativtagerne bag, cand.theol. og jurastuderende Ole Lyngvåg, svare på et par spørgsmål.

Hvad har motiveret jer for at starte et nyt parti?

Vores motivation har været, at vi savner et parti i Danmark, som på alle områder tager udgangspunkt i et kristent grundsyn, som ikke tilrettelægger dets standpunkter ud fra meningsmålinger, men sætter det gode over det bekvemme, og som målrettet arbejder for almenvellet uden at forfalde til misundelse, misforstået medlidenhed eller rigmandshovmod.

Hvilke mærkesager ligger jer særligt på hjerte?

Foruden kampen mod den fri abort er vores mærkesager bl.a.: en afpolitisering af den almindelige danskers liv gennem en genindsættelse af regeringen i dens

rettigheder som uafhængig af folketinget, en genetablering af familien som samfundets vigtigste enhed og en forsvars- og udenrigspolitik, der tager Danmark som et selvstændigt, folkeligt fællesskab alvorligt.

Hvor langt er I i processen frem mod at blive opstillingsparate?

Vi er et godt stykke fra at blive opstillingsparate og har således brug for, at alle, der ønsker en politisk forandring i retning af appliceret kristendom, afgiver en vælgererklæring. Og endnu mere end vælgererklæringer ønsker vi os at høre fra alle, der vil engagere sig i Højre på den ene eller den anden måde.

" DERFOR ER JEG PRO LIFE ...

Som kvinde har jeg lov at bestemme over min egen krop og mit eget liv. Det er en frihed, som jeg som kvinde sætter meget stor pris på. Men hvis jeg en dag skulle blive gravid, så har jeg ikke kun mig selv at tage hensyn til. For da bærer jeg en andens liv og krop i mig - et andet menneske med sit eget unikke DNA. Jeg mener, at livet starter ved undfangelsen, og jeg har endnu ikke mødt gode filosofiske eller videnskabelige argumenter, der har fået mig til at ændre den grænse, og derfor er jeg pro life.

Henriette Engberg Vinkel
Cand.theol. og medvandreringskonsulent

Vidste du at ...

... Retten til Liv kan modtage arv afgiftsfrit?

RETTE TIL
LIV

HUSK ...

Årsmødet i Retten til Liv
den 2. april 2022 i Aarhus Bykirke

Foredrag ved Sørine Godtfredsen